

27 . Bănița | Județ: Hunedoara | Punct: Dealul Cetății | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 87255.01

Perioade: Protoistorie

Epoci: La Tène

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Florin Scurtu

Instituții: SC GEI PROSECO SRL, București

Cercetări geofizice

Raport

Scopul cercetărilor geofizice din zona dealului Cetății, pe vârful foarte greu accesibil al căruia sunt cunoscute construcții militare dacice (M. Macrea, O. Floca, N. Lupu, I. Berciu - Cetăți dacice din sudul Transilvaniei, Ed. Meridiane, 1966) sub numele de "cetatea dacică de la Bănița", a fost acela de a încerca să pună în evidență urme de locuire, civilă sau militară, în vecinătatea cetății sau pe o arie mai extinsă, în vederea instituirii unui perimetru de protecție arheologică. Fondurile necesare cercetărilor noastre au fost furnizate de către Ministerul Lucrărilor Publice.

Problema a fost dificilă chiar de la început, deoarece în afara părerii, poate nefundamentate științific, că întreaga așezare civilă din jurul cetății a fost distrusă la construirea căii ferate Simeria - Petroșani (G. Teglas, 1884, cf. I. Glodariu, E. Iaroslavschi, Civilizația fierului la daci, 1979, p. 37), nu am avut nici un fel de informație asupra eventualelor zone locuite din jurul cetății, nici în ceea ce privește poziția unor astfel de zone în raport cu cetatea și nici în privința genului de construcții civile la care ar trebui să ne așteptăm și a modului de organizare a unor astfel de așezări - locuințe izolate sau grupate (de fapt chiar despre rezultatele concrete ale săpăturilor din cetate, unde, după afirmațiile lui O. Floca, cel care a efectuat aceste săpături în anii '60, a fost găsit un material arheologic foarte bogat, avem date foarte sărace).

În aceste condiții, prima etapă a constat în depistarea unor zone cu morfologie potrivită pentru amplasarea unor construcții de genul presupus de noi (din lipsă de informații concrete, am plecat de la premiza că astfel de construcții ar fi putut fi realizate atât din piatră - în primul rând calcar, roca predominantă în regiune, cât și din lut, care prin incendiere ar fi putut da naștere unui material apropiat de cărămidă).

Pe drumul de urcare spre cetate, la poalele dealului, am constatat urme proaspete de săpături efectuate de căutători de comori. În una din zone, un număr de cutii goale de conserve așezate grupat pare să marcheze un loc în care obiectivul era prea mare pentru a fi săpat în momentul respectiv. Alte zone săpate recent am constatat și în alte părți de pe acest versant.

Urmele vechilor construcții militare dacice de pe Dealul Cetății nu mai sunt în prezent vizibile la suprafață, ele fiind acoperite de pământ, frunze și mușchi și poate chiar de cei care au săpat acest sit în anii '60. Se mai văd urmele unui "sistem de canalizare, în formă de albie săpată în piatra naturală", după O. Floca (1966), dar nu este exclus ca acest jgheab să fi folosit la transportul de diverse materiale de la bază până în vârful dealului, în sistem "plan înclinat". Pe tot versantul se mai observă numeroase pietre paralelipipedice fasonate și cu jgheburile caracteristice săpate în aceste blocuri pentru solidizarea lor cu bârne din lemn.

Problemele acestei etape, de localizare a unor amplasamente pentru cercetarea geofizică, au continuat să fie destul de mari, din cauza ocupării actuale a unor locuri favorabile pentru construcția locuințelor antice, de către culturi de zarzavaturi, proprietarii acestora (în general cooperanți la acțiunea noastră) nepermițându-ne accesul pentru că circulația noastră prin zonele respective ar fi compromis culturile.

În aceste condiții a trebuit să exploatăm la maximum zonele cu fânețe, unde daunele produse de lucrările

noastre au fost mai mici. Aceste zone au fost depistate prin controlul la fața locului, împreună cu localnici care cunoșteau bine împrejurimile și au acceptat să conlucreze cu noi.

Greutăți tehnice deosebite am întâmpinat și în procesul de metrologie a câmpului geomagnetic, din cauza activității solare foarte puternice (cea mai intensă din ultimii 10 ani), care prin frecvența, intensitatea și durata furtunilor magnetice a făcut să crească foarte mult timpul necesar fiecărei măsurători. Același efect l-a avut și proximitatea liniei de cale ferată electrificată, de tensiune 27 kV.

Perimetrele selectate pentru cercetare au avut formă dreptunghiulară (în practică o parte a acestor perimetre nu a putut fi acoperită cu măsurători, în general din cauza reliefului abrupt sau a altor obstacole naturale). Orientarea profilelor de măsură a fost cât mai apropiată posibil de direcția S-N, între limitele permise de situarea perimetrului față de morfologia terenului.

Au fost realizate cercetări magnetometrice de detaliu în 8 perimetre din jurul dealului Cetății în care accesul ne-a fost permis de relief și/sau de proprietarii terenurilor. Aceste perimetre sunt următoarele:

- 1.- grădina locuitorului Bălușe, pe malul drept al pârâului Jigoreasa;
- 2.- grădina aceluiși locuitor, la cca. 10 m S de primul perimetru;
- 3.- curtea cabanei proprietate a locuitorului Tomescu, de pe malul stâng al pârâului Bănița, la cca. 150 m SV de baza dealului Cetății;
- 4.- în poiana de la poalele dealului Cetății, pe versantul nordic al acestuia;
- 5.- într-o poiană de la N de dealul Cetății, peste pârâul Bănița;
- 6.- în grădina familiei Alionescu;
- 7.- în apropierea coloniei muncitorești de pe malul stâng al pârâului Bănița;
- 8.- sub baza celei mai nordice cariere de calcar din dealul de la E de dealul Cetății, pe malul stâng al Pârâului Bolii.

Alegerea unei strategii potrivite pentru "ghicirea" zonelor favorabile locuirii în vremea dacilor, adaptarea metodologiei de măsurare a datelor magnetometrice la condițiile de "zgomot" geofizic, utilizarea unor mijloace informatice adecvate pentru prelucrarea datelor de teren și pentru redactarea hărților geofizice, ne-au permis ca în final să obținem imagini geofizice expresive în toate cele 8 perimetre în care am efectuat măsurători magnetometrice de mare și foarte mare detaliu.

Urmare a acestor rezultate, considerăm că pe o rază de cel puțin 500 m în jurul dealului Cetății se află, cu mare probabilitate, obiective arheologice legate de locuirea dacică și poate și romană, a căror importanță efectivă urmează să o stabilească viitoare sondaje arheologice pe zonele de interes rezultate din cercetarea geofizică.

Informații suplimentare online

[Raportul 1248 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapservet Cimec.ro](#)
